

Landskap: Småland Upptecknare: Lena Mngren, Växjö
Härad: Lunnebo Berättare: Hjalmar Andersson, Strömmingsbruk
Socken: Traryd Berättarens yrke: hem. ägare
Uppteckningsår: 1967 Född år 1885 i Traryd

Skreddare, sömmerskor och konfektion. s. 1-10. Lu F 131
Skomakare och träskomakare. s. 10-14.

L. u. f. 131 Skräddare, sammanskr., konfektion.

Skär min beundran, (jag föddes 1885) upp till minn
äldre, minn jag denna ambluande skräddare
och skänkskär.

L. u. f. 131

Oftast var det till jul de kunde, och det skedde
de i de flesta fall vid kyrkan.

Vår skräddare, som vi kallade för Lill-Visse
(nammul Visse var efter fadern som hette Vilson
men därför han kallades till det jag icke, för han
var inte liten). Han bodde skräddarstugan så
vi hade bara att gå till honom, när vi ville
han skulle komma.

Det var bäst att skräddaren lagde öre
för oftast måste han ståna många ögon.
När en fick han ligga på en tunn kuden
på golvet.

Någon särskild god mat till skräddaren
hadde inte vi. Han fick hell till god mat

29/5-67

Landskap: Småland
Härad: Lunnabo
Socken: Traryd
Uppteckningsår: 1967
Upptecknare: Per Anger

Berättare: Hjalmar Andersson
Berättarens yrke: Skomakers
Faderns yrke: Löjtnant
Berättarens adress: Bråne, Skomakersgatan
Född år 1885 i Traryd

Hjalmar Andersson, 1967

L. U. F. 131

vad vi åt.

Skvadern var flitigt upptagna, det var ju enda sättet att få något nytt eftersom ingen konfektion fanns. Konfektkonsumytt kom i handeln först i början på 1900-talet.

Skvaderns utrustning bestod av prou-järnet (även handtaget av järn) proukasa, aluamattor, säe, linjärnet och beck.

Symaskin ägde ingen, allt måste man för hand. Tyget var i regel hemvävt, men min mor haun inte väva allt åt oss.

Till byxor köpte hon ett tyg, som kallades Hossesett. Det var sämre än malbom, och kostade 17 öre alnen. Skvadern tog 16 skilling för ett par byxor.

Hästar fanns inte. Idland köpte her efter ett par gamla och många gånger tog

L. U. F. 131

han hade varit på bevakning. Han mötte
ett par tjejer på dagen, men de körde och
5 om morgonen och han höll sedan på till
11-12 på kvällen. Betalning tog han på
plugg.

Han hade lagat och ändrat och mötte
även affällen, där sådana behövdes.

Utbildningen hade han fått av en annan
skräddare. Det var lång och färdig för
ytat som var avgränsad och inte att de kom
från någon särskild grupp av människor.
Jill-Lisse hade ingen gäst.

Skräddaren hade oftast ett litet ställe de
brukade.

Min konfirmandens kostym fick inte Jill-
Lisse mj. Den var av skenl.

Tina Pella Per fick uppdraget att sy den.

L.U.F. 131

Vad han hade fått sitt namn ifrån, vet jag ej.
Han ansågs som en bättre skräddare och ha-
de en Finger Traumpmaskin. Skedblåsen
för kostymen var 2 kr. Deuna skräddare
brukade också en mössa af oro.

'Tua Pella Per' hade egen stuga. Ett rum
och kök. Han anskaffade inte.

Jag minns när jag en gång kom dit.
Hon hans käring i köksdröran med
en gryta full vatten. Hon ropade af oss
att vi skulle flytta på oss, hon skulle
nämligen ha det hela vatten ut på
golvet, för att skalla lopporna.

Eftersom skräddaren även hade ett rum
och kök, måste familjen ligga i samma
rum som användes till arbetesrum.

Han hade ett stort arbetsbord, och behy-

L.L.F. 131

migen var en fotografkamera, som hängde
ned från taket.

Den stora aktning för skräddarna
hyste inte ut några förtroendrupp den
ut jag ej att de hade. Ungäringar var med
som helst.

Omkring rebeckiskt uppkörde de am-
bulerande skräddarna. Endast de fast
botatta fortstak med merit.

Omaken till att de ambulerande skräd-
arna uppkörde, var att folk hade fått
det bättre och fodringarna blivit större.

Att den äldre ungdomen sig knappt
skräddarna på platsen. De uppsökte finare
kläder.

Här i Brann finns fortfarande en skräd-
are kvar. Han hade blivit gubben av sin far.

L. L. F. 131

Thiädderna sydde inte samkläde, Håi Lamm
sömmerskan som sydde till kvinnorna.

Min syster fick sina kläder sydda hos
sömmerskan. Inte heller hon hade några
mönster eller mödjournalet. Hon bestäm-
de modellerna och idén till dessa fick
hon nog från sinne hem hon besökte.

Det var inte tänkbart att något nytt skulle
kunna komma, ifrån någon fattig.

Först måste de finna han prövat på det, för
att så småningom vunnit intet bland den
enklare befolkningen. De ä ä usg förhållan-
det är i sig.

Husmödrarna måste också sy åt familjen.
I början blev det enklare saker för att så
småningom viga på större plagg. Kvinnorna
mönstret lärd de. Några syster fick

L. 4. F. 131

inte de fästas på.

Till den linne sömmens utbildning hörd på
de maskins - och systrarna.

Min mor sydde allt för hand. Hon avled
1925, men hade aldrig ägt någon maskin
någon vev - eller kampmaskin.

De flesta av sömmarna hemma i
en trakt, allt hemma och sydde.

Jag kommer ihåg att på 20-talet
en syllan för en klänning 5 kr, och
jag tror att sömmarna köpt ungefär
samma priser som bröddaren.

Runden köpte gjuta tyget.

De sömmarna jag minns var ogifte.

Varför de var så kan i en del fall ha
berott på olycklig kärlek och ibland
att de varit i olycka, fast bara

L.L.F. 131

Jani by fanns ännu sommarstället
nytt och nytt. De ha det som elektrifierad
Stett sticket gjordes för hand före 1910.
Det var husmoderna och stettarna som stekte
sticket. Kanske de inte med det själva så
fanns det fattiga hantverkare som åtog sig
stett - och vattsteking.

Underblåden på den tiden var av läft,
hemmasydd.

I början på 1900-talet kom vi maskin-
steking. För att kunna använda mask-
inen foderas undervisning. Ågare av
maskiner åtog sig att stika främst.

Till en början var det mest stett, så
småningom stekades även underblåde.

En man skulle inte befatta sig med
sådant framtidsarbete. Men min

L. L. F. 131

men ville att vi pojkar skulle låta oss att
stoppa våra klumpor och äro laga våra
kläder. Hon ansåg, att om det rätt inte skul-
le bli så bra, så var det mycket att kunna

Om klumpor och gick sönder, var det inte
långt att kasta. Det gick bra att få en mj
fot med tickad. Ofta blev det inte samma
fång till foten inte heller det gjordes något.
Kvinnorna var att det var kallt och vär-
de

Kvinnans lott i hemmet på den tiden, var
hård. Hon kunde aldrig tala om någon fri-
tid. När barnen lagt sig om kvällen, gick
hon sitta och se över deras kläder. Det
fanns inte så många tygter så som nu.
År 1896 blev det hälsigt i byn. De
byggdes järnvägen och affären började öpp-

L. L. F. 131

med så mycket jämvägen var färdig.

Konfektkämsaffärer som ären såldt tyger.

Förigår hade det varit kringvandrande
judar som kom för byggnadsföreläsningar.

Konfektkämsmytt uppskattade mest av de
ynge. Vi skulle säga att skräddermytt
var finare och vi höll oss till den.

Så var det skomakare. Lärnan Lamm
det flera stycken här, både fästa och an-
hållande.

Fotbollsblådanen (omk. 1900) var för män
mest stölar och rovar kängor. Stölar-
na kostade 22-23 kr. parst. De var sko-
ka och bra, men tråkiga. Oftast fick vi
skoskor av dem, men det var inget att
bygga om.

Som barn hade vi inte skor utan kängor.

L. L. F. 131

Från det jag berättade till jag om min
skor. Skorna kostade omkring 13 kr. sand
för herr och 8 kr. för dam. Båda 10 kr.

Det var ingen väska och högskor. De
syddes till. Man skulle låta sig gå på det.

Jag minns hur aktsamma framman
var om sina skor. När de gick till kyrkan.

Den av tiden det gick att gå barfota. De
skorna under armen för att inte slita
dem. Ett stycke från kyrkan tog de på
sig dem. Samma var förhållandet när
de gick hem.

Skomakaren kom oftast till de finare
hemmen. De fattiga gick till honom.

För att vara nöjda på att träffa honom
hemmen gick vi dit på söndagarna. Det brukade
de vara flera stycken, som satt och väntade

L 41.F. 131

pa' att få laget. Men väntan var aldrig hårig.
Häskomakaren var gladlynt och underhåll-
sam med historier. Så väntan blev aldrig lång.

Häskomakaren var också en riktig person.
Den häskomakaren vi antade kallades
Kobbenäs häskomakare. Han gjorde inga bra
häskor, men var för sig tillräckligt bra än den som
gjorde bäst. Ett par kostade 25 öre.
Häskomakaren var ofta ambulans.

På de stora gårdarna köptes hem ett par
lämpligt rike för häskor, och så lund-
des han. Så fick han stå på vagnen
och kugga till skorna. Han gjorde ett
lagar, som var avsett både för familjen
och tjänarna. Förran var på dag. Ungefär
2 par om dagen kunde han kunna göra.
Häskomakaren hade inga gästlar, det

L. L. F. 131

hade skrivit skomakarna. Dessa gick oftast
försä illa. I högt gick de av rummen, de
vissade knivarna på.

Tunnan jag var där ai, ägde jag inga skor.
Jag minns när jag skulle till jultorsten en
gång. De gick jag läse ett par skor av
en grannpojke.

Träskarna sprack ofta, men de gjordes
de. En plåtkarna eller stålplåt mades runt
och så gick den att använda igen.

Träskmakarna har nu försvunnit
från landet. Tofflorna har kommit istället.
De är lättare att gå med och även
hållbara.

Uppstickarna minns från sin egen bar-
dom, att jag gick hade med fläskor och
senare tofflor ända fram till 1905.

L.U.F. 131

Thor fisk vi ha endast på Söndagarna.
Våra fräskor och bofflor gjordes av
en vi kallade Ralle fräskmakare.

Det var inte vanligt bland mina jämn-
åriga att gå med fräskor. Vi var nod-
ton ensamma att biva sådana. Jag minns
att jag skämdes att ha fräskor när
jag skulle gå till affären för att hand-
la. Alltid var jag rädd för att möta
någon läroverkspojke. Det var ganska
hansligt i den åldern att vara annor-
lunda klädd, och läroverkspojkar var
ju höjda av ståt. De kändes ju
också så viligen, eftersom de ha
skolorna på den tiden.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND